

մէկ ծայրէն ինչուան մէկալ ծայրը հասնելու . և այսպէս նոյն մարդը երբեմն իր քովն եղած բանին չկրնար հասնիլ, առնել, և երբեմն հեռաւոր աշխարհքի մէջ եղածին կը հասնի, կ'առնէ : Ուրեմն մարդս տեղ մը նստած կրնայ առանց սուտ խօսելու՝ քովը եղած բանին համար ըսել . Վարող չեմ առնելու . միանգամայն իրմէն խիստ հեռու եղածն ալ կարող կ'ըլլայ առնելու :

Եւոր նման է մարդուս հոգւոյ կարողութիւնն ալ . շատերը կ'ըսեն թէ ձեռքէ եկած օգնութիւնը մարդս պէտք է որ ազգին ընէ, և կարծեն թէ իրենք ընելու հետ են . բայց իրենց երեւակայութենէն առաջնորդուած՝ կարող եղածնուն չափով չեն ըներ, մտքերնին գնելով թէ աւելի կարող չեն . վասն զի կարողութիւննին կը համեմատի իրենց ճանաչմանը . որչափ որ պակաս է ճանաչմունքնին ազգին օգուտը և փառքը իրենց ըլլալուն վրայ, այնչափ ալ իրենց կարողութիւնը տկար կ'ըլլայ, որովհետեւ ինչպէս որ ցուցուցինք՝ կարողութիւնը ճանաչմանը կը հետեւի : Եւկից յայտնի է որ մարդիկ ազգին օգնելու իրենց կարողութեան չափը չեն ճանչնար, և կը կարծեն թէ իրենք իրենց պարտքն չեն պակսիր . արդեօք քանի հոգի կայ որ ազգին օգնելու իր պարտուց ինչ գերազոյն աստիճանի ըլլալը ճանչնայ և ըստ այնմ իր կարողութեան չափոյն առաւելութիւնն ալ գիտնայ :

Կը շարունակուի :

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Այր աստու :

Եւրութիւն դանդաղութիւն է մտաց և աննուաճութիւն խորհրդոց : Եւ ապուշ է, որ յաղօթս առ Եւտուած վասն կարեւոր պիտոյից կացեալ և ի խոր քնոյ զնա զարթուցանեն : Օգեստ իբր ի զարդ զգենու զանձամբ . այլ նշաւակ կայ ակմբին, զի կամ յետս ընդդէմ է զգեցեալ, կամ լայնագոյնս քան զկրկին

անձին իւրոյ : Եւտ զգլխարկն թողու, անդ զվերարկուն և այլուր զիջիկսն :

Հարցեալ թէ քանի որդիս ունիցի . Կնոջ իմում, ասէ, թողի զհոգ համարոյն : Եւ ի փոս անկեալ կամ ի տիղմ խրեալ, կամ հարեալ ընդ որմն չիմանայ զի յուղւոջ է : — Եւ թէ զառեալ աւանդն պահանջեսցի, ժխտէ զարմացեալ՝ զի և զառնուին չիմացաւ, ասպա ի վկայիցն հաւաստել՝ զերիս աւուրս զբազմամթեր կարասի տանն տապալեալ, զոր ինքնաձեռն ետ հազիւ ուրեմն գտանէ :

() Զրոյ երթեալ՝ առ աղբերքն յուշ լինի նմա զի զսափորն մոռացաւ : Եւ ասն կարեւոր իրաց իջեալ ի շուկայն, խորհի վասն որոյ եկնն, և չգտեալ՝ դառնայ ունայնաձեռն ի տուն : — Եւ պէք զնա կառավարեն . և յոր կողմն և վարեացեն՝ գնայ մտադիւր : Եւ յաջողուածըս բախտին ուրախակցութիւն ի բարեկամացն ընկալեալ՝ զարմանայ զինչ ասեն . քանզի չիք ինչ իւր ի նմա մասն : Եւրբեմն ողբս առեալ լայ, և այլ երբեմն քրքիջ բարձեալ ծիծաղի, բայց ոչ երբեք ըստ արժանոյն և ըստ պատեհի . և ընդ իւրն ցասուցեալ գժգմնի զի յոր ինչ ինքն արտասուէ՝ նոքա ծաղր արձակիցեն : Եւ թէ պատգամաւոր ուրեք առաքիցի, չեւ ընդ դուռնն ելեալ՝ դառնայ հարցանել յո՞ կամ առ ինչ առաքիցի . և թէ ճարտար պատգամաւորութեամբն զբարեկամն ընդ ոսոխին ոչ շփոթեսցէ՝ մեծ շնորհք են : — () Եւ զըն տեսեալ՝ զարմանայ զի ականջք են նորա, և զձիւոյ հարցանէ . ուր եղջիւրքն իցեն : — Եւ ատակարար կարգեալ և հազարապետ, Եւր վասն են, ասէ, այսչափ պարէնք . ինձ և սակաւն բաւէ : — Եւ ինջոյս բազմեալ և յակրմբի՝ անդրի է անմոռն . խորամուխ ի խորհուրդս, այլ անշուշտ խորհի և ոչ ինչ . և հարցեալ յոր ինչ խորհիցին . () որ ինչ և դուք, պատասխանէ : — Եւ երկար ի զգաստութիւն խրատեալ, ի կատարածին հարցանէ, զոր ինչ իրաց ճառքն էին :